

Samenvatting

De werkgroep Mobiliteit en Water is een van de twintig werkgroepen Brede Heroverweging. Deze adviseren het kabinet over besparingsmogelijkheden op de overheidsuitgaven. De werkgroep heeft het KiM gevraagd om te onderzoeken of er nieuwe ontwikkelingen zijn die tot een andere mobiliteitsbehoefte leiden dan wordt verwacht in de meest recente langetermijnsscenario's van WLO (Welvaart en Leefomgeving; CPB, MNP & RPB, 2006). De volgende vraag is dan welke gevolgen deze ontwikkelingen hebben voor de beleidsdoelstellingen uit de *Nota Mobiliteit* (VenW, 2004) en de *MobiliteitsAanpak* (VenW, 2008).

Gezien de korte doorlooptijd (tweeënhalve week) heeft het KiM deze vragen onderzocht met een 'quick scan', zonder terugkoppeling met externe experts. De conclusie van deze quick scan is dat de trends van de afgelopen drie jaar op het gebied van bevolking, economie en ruimte geen aanleiding geven om de langetermijnsscenario's bij te stellen. Een uitzondering daarop is de ontwikkeling van de olieprijs.

Bevolkingskrimp

De krimp van de bevolking in bepaalde regio's en sociale trends als stijgende arbeidsdeelname van vrouwen en ouderen zijn reeds onderdeel van de scenario's. Ook in regio's waar de bevolking krimpt, zal de automobilititeit nog steeds groeien als gevolg van economische, ruimtelijke en sociaal-culturele ontwikkelingen. Het regionale openbaar vervoer komt in krimpregio's onder druk te staan. In stedelijke gebieden kan de positie van het openbaar vervoer juist sterker worden, omdat de bevolkingsomvang daar toeneemt.

Wereldhandel en ruimtelijke ontwikkeling

Sinds 2008 was de ontwikkeling van het wereldhandelsverkeer negatief. Desondanks bevindt het wereldhandelsvolume zich nog ruim binnen de grenzen van de verschillende WLO scenario's. De prognoses voor de toekomstige zichtjaren zijn dus nog steeds plausibel. Er is dan ook geen aanleiding om de mobiliteitsprognoses aan te passen. Ook op het vlak van ruimtelijke ontwikkelingen zien we geen aanleiding om de scenario's bij te stellen.

Uitzondering: de prijs van olie

Na de sterke schommelingen in de olieprijs laten de nieuwste voorspellingen waarden zien die drie tot vier keer hoger liggen dan in de WLO-scenario's was voorzien. De gevolgen daarvan zullen waarschijnlijk beperkt zijn voor de personenmobiliteit en het goederentransport. In scenario's van hoge economische groei zijn de effecten voor de congestie mogelijk wel groter, vanwege de kromlijnige verhouding tussen de groei van mobiliteit en de groei van congestie.

Conclusie

Als het gaat om het doelbereik van beleid biedt deze quick scan weinig of geen aanleiding om eerdere WLO scenarioanalyses te herzien. Een uitzondering is de olieprijs. Als de langetermijnsscenario's – in scenario's met hoge economische groei – rekening houden met hogere en 'volatiele' olieprijzen, dan zal dat invloed hebben op de reductie van congestie. Een beperkte afname van het aantal voertuigkilometers

als gevolg van hogere brandstofprijzen, heeft in dat geval een meer dan proportioneel effect op congestie.

De geobserveerde trends laten vooral het belang zien om uit te gaan van meerdere toekomstscenario's: het scenario met de hoogste economische groei is even valide als een scenario met lage groei. Niet alle beleidsanalyses maken consequent gebruik van scenario's. Het werken met een bandbreedte voor toekomstontwikkelingen op basis van meerdere scenario's, inclusief scenario's met een lage groei, biedt beleidsmakers het beste inzicht in de effectiviteit van maatregelen, ook als het economisch wat minder gaat.